

Ismertség

www.ismertseg.hu

2012. június 6.

Operaidő

Beszélgetés Cser Krisztián operaénekesel

Magyarország zenei nagyhatalomnak számít. Egyre-másra adjuk a világnak kitűnő zeneszerzőinket, karmestereinket, előadóművészeinket. A nagyok nyomdokát követve pedig szinte észrevétlenül felnőtt egy új generáció, akik tehetségükkel, professzionalizmusukkal, kegyetlenül piacosodott világunk kihívásaira is választ találva hozzák el életünkbe a szépséget, mutatják meg az ember értékét a következő nemzedéknek is. Az Operaház fiatal művészeinek egyike Cser Krisztián operaénekes, akit az elmúlt években Bartók Kékszakállú hercegeként, vagy Ránki György Pomádé királyaként ismerhettünk meg.

A közelmúltban látott napvilágot az Operaház 2012 / 2013 évadát hirdető rendhagyó, figyelemfelkeltő plakátsorozata. A villamosmegállókat, hirdetőoszlopokat elárasztó szokványos reklámok mellett finom színekkel megkomponált, festői képeken akadhatott meg a szemünk, amelyeken a kommersz reklám-és filmiparból kölcsönvett pózokból tekintenek ránk korunk ifjú művészei. Ezek a plakátok az opera, balett sokak számára „korszerűtlen” műfajának átértelmezéséről, megújításáról is beszélnek. Már nem kizárólag a magas művészetért lelkesedő elit közönséghez szólnak: a tömegmédián nevelkedett fiatal világába ugyanúgy beleillenek, mint az unokájával matinéra siető nagymamáéba. A plakátsorozat egyik arca Cser Krisztián operaénekes, aki csodaszép basszus hangjával, meggyerő fellépésével és magával ragadó színészi játékkal kápráztatja el egyre inkább a közönséget. Az eredetileg természettudósak készülő művésszel az opera műfajának korunkban betöltött szerepéről, saját művészi feladatáról és az általa élővé varázsolt karakterek megformálásáról beszélgettünk.

– A fiatalok körében nem divatos műfaj manapság az opera. Minek köszönhető, hogy te ezt a világot választottad magadnak?

– Noha a családomban sok zenész van, eredetileg fizikusnak készültem. Úgy gondoltam, a kutatás az, ami kiteljesítheti az életemet. Bár érettségi környékén el kezdtem énekelni tanulni, először fizikusi diplomát szereztem a Szegedi Tudományegyetemen. Közben folytattam az éneklést: a SZTE Zeneművészeti Főiskolai Kar magánének szakán Andrejcsik Istvánnál tanultam, majd a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem operaszakán, ahol 2008-ban diplomáztam. Itt Marton Éva volt a mesterem, a színészi játékra pedig Kovalik Balázs rendező oktatott. Végül az éneklésre helyeződött át a súlypont az életemben. Szeretem a szép zenéket, a színészi játékot, azt, hogy az opera – ahogy a zene nélküli színdarabok is – lelassítja az időt. A média világából hozzá vagyunk szokva villódzó képek és hangok sokaságához, amelyek szinte feldolgozhatatlanul suhannak át az agyunkon: az opera pedig engedi átélni a pillanatot, kicsit lelassítja az életet, elmélyíti az ember érzékelését, sőt, azáltal, hogy sokáig fenntartja a feszültséget, amit van időnk átérezni, edzi az ember lelkét is. Egyfajta időutazás: nem

csak azért, mert legtöbbször korábbi korszakok műveit adjuk elő, hanem a régi emberek időhöz való viszonyulását is megtapasztalhatjuk általa.

– Mennyire életképes műfaj napjainkban az opera? Egy szűk rétegen kívül meg tud-e nagyobb tömegeket szólítani, eljut-e ahhoz a felnövekvő generációhoz is, amelyiknek az otthoni környezete, vagy az iskolai nevelése nem alapozta meg a komolyzene szeretetét?

– Nem lehet eléggé hangsúlyozni a zenei nevelés fontosságát, amely néhány évtizede még meghatározó jelentőségű volt a magyar oktatásban. Ugyanakkor fontos lenne ismét operafilmeket vetíteni a televíziókban, vagy akár zongorakíséretes előadásokat vinni az iskolákba, hogy a gyerekek közelről is megtapasztalhassák, megismerhessék ezt a műfajt és az élőzene varázsát. És magyar nyelven szólaltassák meg őket! Lényeges szerepe van a reklámnak is, hogy az emberek tömegeihez eljusson ez a fajta művészet. De természetesen az a legfontosabb, hogy jó előadások szülessenek: jó darabokat adjanak elő, jó rendezéssel, jó előadókkal, zenekarral, hogy zeneileg és a színészi játékot tekintve is tökéletes élményt nyújtson egy opera. Meg kell találni az egyensúlyt a hagyományos opera, és korunk látványosságát igénylő elvárásai között.

– 2008 óta énekel az Operában. Hogy érzed itt magad? Mit szólna az Operaház új, fiatalos arculatához?

– Az Operaházban jól érzem magam, és tetszik a megújult arculata is. Ez a mostani reklámkampány, amelyben a társulat több művésze is szerepel, alkalmas arra, hogy közelebb vigyük az operát és a balettet az emberekhez. Minket is jobban megismernek általa, nekünk pedig talán sikerül felkelteni az érdeklődést a művészetünk iránt. És nagyon örülök, hogy nemsokára ismét megnyílik az Erkel Színház. Itt azok is élvezhetik majd az előadásokat, akik nem szeretik a csillogást, akiket az Operaház drága, fényűző légköre feszélyez, vagy nem engedhetik meg maguknak, hogy oda váltsanak jegyet. Az Erkel egy alternatívát jelenthet számukra: olyan funkciót tölthet be nálunk, mint külföldön nagyobb városokban a népopera. Remélhetőleg sok magyar és magyarul előadott operát játszhatunk majd itt.

– Mennyire nehéz megjeleníteni a különböző karaktereket, amelyeket alakítasz, néha akkor is, ha teljesen ellentétes a személyiségeddel a neked szánt szerep? Milyen érzés egy kitalált figurába életet lehelni, hiteles hús-vér emberré formálni?

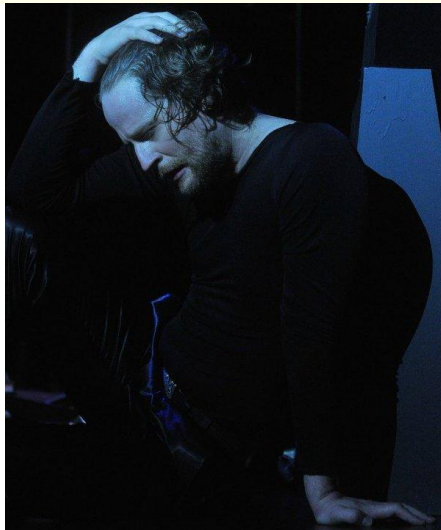
– Az a csodálatos számomra, hogy egy halom, kottafejekkel teleírt papír van előttünk, amit önmagunkon átszűrve kell újraalkotni, újrateremteni, élővé varázsolni: mindegy, hogy egy operaszereplőről vagy egy dalban megjelenített érzelemről van-e szó. Én teljesen különböző figurákban is találok olyan pontokat, amelyekkel azonosulni tudok. Legyen az egy komoly, statikus szereplő, vagy játékos, könnyed, ellenszenves vagy rokonszenves alak. Amivel legjobban azonosulni tudok, aminél úgy érzem, hogy egyenesen nekem írták, az a Kékszakállú herceg – de ezt a figurát eredetileg is a férfi archetípusának, egy szimbolikus férfi-alaknak, az egyetemes férfi-lélek kifejeződésének szánta a szerző. A szakdolgozatomat is ebből írtam, mert érdekelt, hogy – noha az operákban a szerelmes férfiak szerepét általában tenorok éneklék –, miért találkozhatunk olyan kivételekkel, mint a Kékszakállú vagy a Don Giovanni, amelyeket mély férfihangra írtak? Miben mások? Mi lehet velük a "probléma"? Aztán megtaláltam a szerep: 2010-ben és 2011-ben a Miskolci Operafesztiválon énekelhettem.

– Mi kell ahhoz szerinted, hogy valaki jó előadóművész lehessen? Van-e példaképed? Mi számodra a művészet?

– Kreativitás és intuíció. De ugyanez a kettő kellett a fizikában is a kutatáshoz. És az, mint minden máshoz: hogy szeressük és örömmel leljük abban, amit csinálunk. Példaképeim Polgár László, aki tanított is engem. Nagyon szerettem a színpadi jelenlétét, a kiállását, a hangjától el voltam bűvölve. Örömmel tanított és segített mindenkinek, akiben látott fantáziát. Én nem voltam hivatalos tanítványa, hanem amikor itthon volt és volt ideje, mindig foglalkozott velem. Szerencsére. A Kékszakállúval is tudtunk dolgozni együtt, ellátott rengeteg jó tanáccsal. A művészet nekem alkotást és önkifejezést jelent. De az is biztos, hogy a tudomány és a sport mellett a kultúra az, ami felemeli a nemzetet.

– Számtalan díjat és elismerést kaptál eddig. Mennyire fontos a különféle versenyeken való részvétel egy fiatal operaénekes számára?

– A verseny egy nagyon speciális helyzet, mert az énekes teljesítményét szerintem elég nehéz objektíven mérni. Sokszor úgy tűnik, a jó helyezés eléréséhez a művészi megformálásnál többet számítanak a jó kapcsolatok, ezért nem tulajdonítok túlzott jelentőséget a versenyeknek. Ennek ellenére részt vettem néhányon. Úgy van vele az ember, mint a különféle díjakkal, vagy állami kitüntetésekkel: amíg nem kaptál, úgy érzed, hogy nem fontos és nem számít, de azért amikor megkapod, jól esik az elismerés... Versenyeken már nem szeretnék indulni, inkább az előénekléseknek látom értelmét.

– Terveid? A közeljövőben hol hallhatunk?

– Szeretnék jó helyeken, jó darabokban szerepelni. Leginkább az alaprepertoárt jelentő Mozart, Wagner, Verdi operákban, illetve a nem annyira ismert, elfeledett vagy éppen kortárs darabokban énekelni. Június 9-én és 20-án a Magyar Állami

Operaházban Cesare Angelottiként láthatnak a Toscában. A rendezés hagyományos, de ez az opera így szép. Itt nincs annyi lehetőség a szokatlan újításokra, hiszen Puccini eléggé megszabta, hogy mikor mi legyen a színpadon, amit a zene is megmutat nekünk... A Tosca valójában egy krimi, amiben Cesare Angelotti az igazi főszereplő, hiszen vele kezdődik a darab és az opera egész cselekményére kihat létezése, mivel a szereplők egymáshoz fűződő viszonyrendszerét is befolyásolja. A szerepemet nagyon szeretem, bár nem sokat éneklek a darabban. Persze, az irodalom is tele van olyan alakokkal, akik körül forog minden, és még csak meg sem jelennek a színpadon. Pl. a Godot-ra várva c. darabban a címszerepet bármikor elvállalom :).

Édes Borbála